

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond;
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foie bisericească-politică.**Anul XVIII.****Blaj, 18 Aprilie 1908.****Numărul 15.****WAHRMUND.**

Dr. Wahrmond profesor de dreptul bisericesc la facultatea iuridică a universității din Innsbruck a ținut o conferință în acel oraș în societatea numită „Freie Schule.” Freie Schule e o societate anti-creștină, carea cu o osteneală vrednică de un lucru mai bun umblă să furizeze spirit necreștinesc în inimile părinților, ținteste mai ales într'acolo, ca părinții să nu-și deie copiii în internate sau școli, cari stau sub conducerea și inspecțiunea bisericii. În societatea „Freie Schule” a ținut profesorul Dr. Wahrmond o conferință despre concepția catolică și știința „liberă.” Conferința aceasta și-a publicat-o în o broșură intitulată: „Katholische Weltanschauung und freie Wissenschaft.” În conferință profesorul Wahrmond a vătămât adânc simțul creștinesc; simțul acesta a fost vătămât și mai tare când numitul profesor a avut îndrăsneala să-și publice conferința, deși în broșură Wahrmond e cu mult mai calm decât în conferință, și a lasat afară mai multe părți vătămătoare, cari le spusese în conferință.

Cartea lui Wahrmond a ajuns în mâinile procurorului, carele pe baza §. 303 al codului penal austriac a confiscat broșura, căci ea desprețuește și batjocurește învățăturile și așezămintele bisericii catolice. Confiscarea a aprobat-o tribunalul din Viena, din aceleași motive, tribunalul amintește și dogmele bisericii, cari le batjocorește Wahrmond: învățătura despre Dumnezeu, sfânta Treime, intruparea Domnului Hristos și divinitatea Lui, concepțiunea nepătată a Preacuratei Fecioare și credința în minuni. Apelând Wahrmond contra sentinții aduse de tribunal, forul mai înalt a aprobat sentința tribunalului și a rocurorului cu unele modi ficări.

De aci se vede, că Wahrmond a comis un delict, care lovește în codul penal austriac, vatămă adânc sentimentele și credința creștină. Toate acestea le constată oficios judecătorii civile austriace. Nu e mirare deci, că creștinii din Austria se scandalizează de purtarea lui Wahrmond, și cer destituirea lui, pentru aceasta întrevine și nunțul papal din Viena, și în contra lui se pornește o luptă puternică în foile creștine din Austria. Scandalizarea creștinilor e cu atât mai îndreptățită, cu cât Wahrmond e profesor de dreptul bisericesc, și încă în Tirol, „das heilige Land Tirol.”

Deocamdata profesorul Wahrmond „și-a luat concediu” până la sfârșitul semestrului de vară. Fi-va el destituit ori strămutat, nu se poate ști, ministrul de culte Marchet, un liberal cu principii dușmănoase bisericii, îl va susține pe Wahrmond, până îi va fi cu putință, lui fi stau într'ajutor toți dușmanii creștinilor, în special presa jidovească în frunte cu „Neue Freie Presse.”

Cu acest prilej observăm iarăș cu durere, că foile românești, în lucruri de natură religioasă, sunt niște boltițe filiale ale bogatei firme: Alianța israelită. Notițele ce le-au luat despre „cazul Wahrmond,” crezi că le-a scris jidanașul din Fichtegasse din Viena, cu atâta răutate scriu ele despre acest caz, folosindu-se de prilej să lovească în Papa și în nunțul papal. Sunt și cât se poate de greșite notițele foilor noastre despre acest „caz,” una îl face pe Wahrmond profesor de dogmatică, alta îl trimite deja de 10 zile pe nunțul papal la Roma pentru „amestec în afacerile interne.” Știrea din urmă are resunet în o foie de un creștar în Paris, care îl face pe nunțul Granito Pignatelli di Belmonte cardinal în proximal consistor papal. — Nunțul actual e la locul său în Viena, pentru noi ar însemnă o mare pierdere chemarea

lui din Viena, ceace altfel n'are să urmeze. Ne-am moiat mult, când am bagat de seamă, că foile noastre nu au luat act despre sentința adusă de tribunalul din Viena, carea e neplăcută lui Wahrmond, ci au luat act de sentința forului apelar, interpretându-o greșit, să nu zicem cu rea voință, în favorul profesorului Wahrmond, despre care spun, că e jidan botezat.

Foile noastre scrise de creștini și pentru creștini trebuiau să înfereze pe acela și pe aceia, cari au obraznicia să vatăme religieuna creștină.

Credință deșartă. S'au implinit mai bine de șapte ani, decând autoritatea noastră bisericească s'a declarat în privința acelor corespondențe anonime, cari impun, sub amenințarea unei grele pedepse, credincioșilor noștri o rugăciune apocrifă, însoțită de niște amenințări cu totul de prisos. Rugăciunea aceasta ar trebui zisă în 9 zile și trimisă apoi la alte 9 persoane, pe postă. Credincioșii noștri, ar face o faptă mult mai creștinească, dacă ar dărui săracilor filerii meniți pentru cele 9 corespondențe superflue. Observăm, cu mirare, că aceasta superstiție mai dăinuște încă, și că s'au scris chiar din Blaj câteva scrisori în acest sens, de aceea atragem de nou atențiunea credincioșilor și mai ales a fraților preoți la cele scrise, înainte cu mai bine de 7 ani, de autoritatea noastră bisericească. Reproducem în întregime textul:

Nr. 6353--1900 circular XCVI. De câteva luni cerculează printre credincioșii noștri corespondențe postale anonime, cari impun creștinilor o rugăciune scurtă către Domnul Nostru Isus Hristos. Rugăciunea aceasta în sine privită adevărat, că nu cuprinde nimica, ce s'ar împotrivi învățăturii catolice de credință, — dar de o parte singură biserica e competentă să rânduiască formule de rugăciune, iară de altă parte rugăciunii apunte i-se mai adauge: „Rugăciunea aceasta trebuie zisă în 9 zile și trimisă la 9 persoane, cine nu o ceteste, comite păcat, și-l va ajunge ceva nefericire mare,” cari cuvinte pot să nutrească în oameni numai superstițiune. Iți lăsăm deci ca decumva astfel de corespondențe s'ar ivi și între parohienii Frăției Tale să-i faci atenți la firea superstițioasă a adausului din

acea rugăciune, carea nu provine dela arhiepiscopul Vienei și nici dela alt arhiepiscop, pe cum și la cea, că dâșii în rugăciuni să se folosască de formulele rânduite de sf. noastră Biserică.

Blaj, din ședința consistorială ținută în 18 Dec. 1900.

Victor Mihályi m. p.
Arhiepiscop și Metropolit.

Anomaliile din Caransebeș. „Țara Noastră” din Sibiu se ocupă cu chestia penibilă din Caransebeș, pe care n'am voit să o remarcăm noi mai întâi pentru motivul, ca să nu fim taxați de malițioși confesionali. Reproducem deci din literă în literă scrisesele ei, cu adausul, că suntem de perfect acord cu ele: „Zilele aceste s'a săvârșit un act de o extremă importanță pentru noi. E vorba de destituirea din post a mai multor profesori seminariali și funcționari bisericești ai consistorului din Caransebeș. Acest lucru rușinos s'a petrecut aproape în taină și s'a vânturat prin toate ziarele ungurești fără ca publicul nostru să primească o lămurire din partea celor competenți. Negreșit, că nu putem trece cu vederea astfel de evenimente. Pentru a ne feri de impresia demoralizatoare ce o pot produce veștile din ziarele străine cerem cu toată inzistența ca publicul nostru să fie lămurit. Sau e această pedeapsă ne-maipomenită un act de volnicie a guvernului și atunci trebuie să ne apărăm, sau e vorba de răscolirea unor păcate urâte pe cari nu le putem ascunde. Dacă nu altceva cel puțin batjocura străinilor, ironia vulgară a gazetarilor semiți ne silește să ne tragem seama. Trebuie să măturăm înaintea porții. Vrem lumină!”

Până aici „Țara Noastră.” Ziarele, ce ne-au sosit astăzi, nu înțelegem numai pe cele ungurești, ci chiar de ale noastre, confirmă adevărătatea acestor triste zvonuri.

Aflăm chiar din „Teleg. român,” că în urma acestor stări anormale, P. S. Sa Episcopul Nicolae Popea a concretizat conducerea administrativă a diecezei vicarului său, părintelui Arhimandrit Filaret Musta, „iar persoanele vinovate au fost delăturate și înlocuite cu altele.”

Din parte-ne nu aflăm nici o plăcere să scormonim mai cu dinadinsul aceasta chestie penibilă.

Nu înțelegem însă, pentru ce unele jurnale își fac o datorință de onoare de a protesta în potriva unei „volnici” imaginare, când nu eră vorbă decât de depărtarea din posturi bisericești, didactice, a unor persoane, cari s'au dovedit nevrednice să le ocupe!

REVISTE.

Budapesta. Mult sânge rău și mult amar a produs știrea, că Majestatea sa a dat salar sau escontentare finală tuturor celor ce l-au servit cu credință pe timpul când țara eră în exlex și domniă regimul „dărăbanților.” — Cele mai multe foi ungurești prezintă aceasta

faptă de caritate față de oamenii rămași pe stradă fără pâne, drept o bruscare a luptei lor naționale.

București. Miercuri în 2/15 la oarele 9 dimineața Academia română a ținut ședința secretă. Prezenți 25 membri. S'a procedat la alegerea de trei membrii ordinari în locul decedaților: Iosif Vulcan, Dim. C. Olănescu și B. P. Hașdeu și au intrunit majoritatea cerută domnii: Duiliu Zamfirescu, N. Gane și Andreiu Bârseanu.

Franța. În anul trecut, când a început guvernul franțez a scoate pe episcopi, preoți și clerici din casele lor, ministrul de războiu a chemat sub arme mai mulți clerici, pentru că vezi Doamne ei ar fi părăsit seminarele. Consiliul de stat a nimicit acum hotărârea ministrului de războiu, și clericii au fost dimiși din armată. De altfel în Franța clerul nu se bucură de favorul ce-l are spre pildă în Ungaria și Austria în ce privește serviciul militar, acolo și clericii fac an de voluntar, în care fac serviții pe la spitale și cancelarii.

Germania. Dr. Schnitzer profesor la universitatea din München, a fost silit să-și sisteze de mai multă vreme prelegerile pentru părerile sale greșite, moderniste, cari n-a voit să și le retragă. La vremea sa „cazul” acesta a provocat un mare „scandal” în dieta Bavariei și în foile unei rasse de oameni și a prietinelor ei. Ministrul de culte a declarat în dietă, că biserica a fost în drept să ceară dela guvern, ca Drul Schnitzer să nu mai propună, căci singură ea e competentă să judece, că ortodox e cineva ori ba. După cum anunță „Osservatore Romano” profesorul Schnitzer a fost escomunicat. Înainte de escomunicare a fost chemat la Universitatea din New-York, dar n-a primit invitarea. — Dr. Ehrhard, vestitul profesor dela universitatea din Strassburg, s-a supus sf. Scaun Apostolic fără nici o rezervă, credem că din prilejul cel mai apropiat va căpăta iarăși distincția de prelat papal, ce i-s'a luat pentru articolul publicat în o revistă din Strassburg, în care apăra în câțva greșelile moderniste.

Noue moravuri literare.

(Continuare).

Numărul ultim al anului 1907 se încheie cu câteva excepționări academice de limbă, pe cari unul ce nu iscălește — de nu va fi dl Tăslăuanu, va fi de bunăseamă dl Goga — le face la două „cerulare” unul al consistorului din Blaj, celalalt al celui din Sibiu. Tonul obicinuit de înțepare, de jignire, de infoiare se resimte și aici

Nu tăgăduim, că dumnialor nu ar avea dreptul de a da îndrumări în chestii de limbă și de literatură, cu atât mai vârtos, fiindcă amândoi umplu slujbele de secretari — literar unul, și administrativ celalalt — ai „Asociațiunii,” de una însă ti rugăm: să nu-și uite, că cei pe cari vreau să-i fericească cu îndrumările dumnilor, vor fi dispunând și aceea de o leacă de simț de ambiție și de demnitate proprie, fie că sunt consistoare, fie că sunt alți muritori.

Infoierea, învăluirea în manta unor preținse erudiții și infalibilități, nu stă bine nici unor secretari ai Asociațiunii, nici unor redactori și mai vârtos nu stă bine unor oameni tineri, cari nu așa de mult s'au deslipit de „pufușorul” anilor de tineretă minoră.

Nu pot trece peste acestea, fără să spiculesc ceva din grațiozitățile, cu cari în acestea cronici se încarcă doi bărbați de litere de dincolo, doi profesori universitari: Dni Ovid Densușanu și Mihail Dragomirescu. Pe cest din urmă îl ridică la cel mai înalt grad, la care poate să fie ridicat un om și un literat, (altfel pe dvoastră vă ferească Dumnezeu de acestea grade!), îl înșiră în ceata celor mai luminați academicieni patrupezi: în ceata prealuminați a „boilor.” E drept, că e vorbă numai de o fabulă nevinovată de alui Caragiale, ei, dar fabula e aplicată, iar dlui Dragomirescu i-se strigă tare în urechi de aplicătorul fabulei, ca să audă, „cum cad grele, ca o osândă de sus” cuvintele fabulei asupra capului dsale: „Un bou, ca toți boii puțin la simțire!” Noi știam, că dl Dragomirescu e profesor universitar, că între anumiți oameni se bucură de o oarecare reputație literară, că redigează o revistă literară, ce pentru cei ce vreau s'o cetească se chiamă: „Convorbiri critice,” că între colaboratorii acestei reviste se gădesc scriitori tineri de seamă, — singurul păcat ce-l vor fi având e, că nu colaborează nici unul la „Luc.” — dar aceea n'am știut-o până acum, că acest dn Dragomirescu, că acest profesor la o universitate românească — fericită alma-mater — pe lângă titlii modești ce-i are, și-a câștigat, s'a făcut vrednic și de immortalul titlu de lauriat, cu care îl onorează secretarii și redactorii din Sibiu.

Dl Ovid Densușanu, alt profesor universitar, e tratat cevaș mai mănușat, — puteți ști în ce fel de mănuși se tratează la noi astfeli de „dușmani”, — fără fabule, nu din considerație, ci fiindcă cronicariul nu va fi avut la îndemână vre-o astfel de fabulă. Ce păcat!

Și știți de ce toate acestea? Fiindcă nici unul dintre acești domni nu au avut amabilitate, de a slobozi și dâșii baremi o salvă cât de slabă întru preamărirea poeziilor secretariului literar al „Asociațiunii.” Ambii sunt dușmani din principiu — așa zic dâșii și de ce nu le-am crede-o? — „lite-

raturei țărănești." Chestie de gust literar altfel. Dar eu așa cred, — și vor fi mulți, cari vor crede ca mine, — că dușmăniile literari, pentru un om ce ține la sine, ce ține la renumele de care se bucură ca scriitor, nu pot slugi nici când ca prilej de împuscări necuviincioase, de dușmăniri personale, de terfeliri ale reputații, de care are și altul dreptul să se bucure. Noi cei mai simpli și cești mai puțin talentați, — credem, că pe cum în viața de toate zilele, în relațiile reale dintre oameni, tocmai așa și în scris, în relațiile teoretice, trebuie să stăpânească anumite legi de bunăcuviință, de bună purtare, o anumită moralitate. Cine depășește marginile unei astfel de bunăcuviințe, acela păcătuiește față de sine, față de persoana sa mai întâiu, și în locul al doilea față de publicul cetitor. Că acestea moravuri, cu acest ton, cu aceasta plătere a monedei cu monedă, sunt în floare de dincolo, în unele dintre revistele literare ale fraților din regat, o știm — și știm și aceea, ce raporturi de dușmăniri personale, de cărdășii literare, de canibalism, au creat între scriitorii de dincolo acestea moravuri.

Noi vrem să rămânem în simplitatea moravurilor noastre. Nu suntem nici așa de culți, nici așa de maturi — vorbă să fie — ca să putem consuma tot felul de obiceiuri, pe cari unii și alții ni-le aduc cu toptanul de dincolo.

Ori și cine admite, că de o îndreptare de o pozăuire, în mijlocul atâtor neajunsuri de cari bolim, avem lipsă. Numai cât trebuie să se știe — un principiu elementar de psihologie de altfel — că o astfel de îndreptare, în care cel ce o dă strecură desprețuire, jigniri, împunsături, personale și pe lângă aceea și câteva pilule de îngâmfare, când e vorba de oameni c'o anumită maturitate, nici când nu prinde.

E așa de sus Olimpul, zei dela Sibiu, și-a așa de necucernici și de încăpăținați muritorii!

Că până unde pot duce acestea moravuri, pe lângă o totală lipsă de autocritică, ne-o dovedește, dureros de evident, articolul dlui Tăslăuanu. „Două culturi.”

Că ce vederi va fi profesând acest domn, ca om privat, în indeletnicirile sale casnice, nu ne impoartă de loc, dar când un secretar la cel mai înalt așezământ de cultură al nostru, când un redactor la cea mai bună revistă, la care eram obicinuiți să ținem mult, se încumetă să debiteze învățături primejdioase închegării noastre culturale și se încumetă s-o facă aceasta în coloanele unei reviste, pe care, pe lângă puținii bărbați maturi, o cetesc atâta oameni neisprăviți, atâtea minți necoapte, — atunci e datorința să se protesteze contra acestor intervertiri de suflete, contra acestor atentate la moralitatea credințelor noastre. Trebuie să se sfărme odată pedestalul de pretinse erudiții și infalibilități, pe care și-l ridică unii zei mici în învălmășala luptelor zilnice.

A tăcea, ați acoperi gura în toga tăcerilor prietenești, când ai datorința morală de a vorbi, de a spune cea ce crezi, cea ce îți tu despre anumite lucruri, e păcat ce nu se poate ierta.

Foile noastre n'au avut nici o vorbă de desaprobare pentru astfel de lucruri. „Tribuna” bunăoară se înduioșază, prin peana dlui Russu—Șirianu. de „duiosul” articol a

dlui Tăslăuanu, „Lupta” tace, iar „Gazeta Trans.” a promis de mult, fără s'o facă încă, că se va ocupa cu aceste păreri vânturate de dl Tăslăuanu. Celelalte foi mai mici au au tăcut, firește, și dănele, sau de și-au ridicat glasul, n'au făcut-o această decât cu fereală, cu o smerită rezervă. Au trebuit să vină alții de dincolo — dnii Iorga, Aurel C. Popoviciu și I. Scurtu — și se protesteze dășii, și pentru noi, cu toată energia, în contra acestor ineptii copilărești.

Și credeți doară, că s'a găsit cineva dintre noi, dintre prietini de principii ai dlui Tăslăuanu sau dintre cei ce nu-l vor fi aprobând, credeți, că s'a aflat cineva, care să-l iee în apărare pe acest domn, sau să-i spună, fără încunjur, că greșește foarte tare, că tot articolul dsale nu e altceva, decât o harababură de învățături socialiste, subtilizate de ici și de colea, că — pe lângă toate mărturisirile ce le face — debitările despre cultură sunt compilații nedibace din scriitorii nemți, că însuși își contrazice și se încurecă în argumentațiile ce le face, că în scrisul dsale e o foarte mare incoerență logică, ș. a. ș. a., credeți doară că s'a găsit cineva dintre noi să i-le spună toate acestea? Nu s'a găsit nime. În chipul acesta are dreptul să spună, că neamul românesc de dincoace îl aproabă, că dânsul n'a făcut altceva decât a dat glas opiniei publice românești din Ardeal, că toată suflarea românească de aici e pe partea dsale, că dlui e Marx-ul neamului românesc de aici.

Întârziatele desaprobări ce i-s'ar face, le poate socoti — și e în dreptul s'o facă aceasta — de un răsunset slab, maimuțarit, al puternicei desaprobări ce i-a venit de dincolo.

Și după firea proprie apostolatelor intruse și măririlor închipuite, dl Tăslăuanu se va socoti foarte neîndreptățit prin atacurile ce i-s'au făcut de dincolo și i-se vor face poate și de aici, se va simți atăcat în convingerile dsale proprii, dușmănit în ce are dsa mai scump. Și ne așteptăm să-l vedem făcându-și maiestos apariția în arena de luptă, îmbrăcat în armura dsale de cruciat, apărându-se pe sine și ideile ce le profesază. N'are decât s'o facă.

Acestea și altele neîncrestate aici sunt moravurile nouă ce — în chip nesocotit — se introduc și în viața revistelor noastre literare de aici.

E datorința noastră însă să protestăm în contra acestor moravuri, cu atât mai vărtos fiindcă se fac de secretari ai Asociațiunii, se fac de redactorii celei mai de seamă reviste de din coace și se fac de unii dintre cei mai de seamă din generația tineră.

Petru Suciu.

CORESPONDINTE.

Onorată redacțiune!

Cu datul 9/22 Martie a. e. Nr. 1905 fiind preagratios dispus noul ordinar preot Corneliu Marcu la parohia Cernuc, tractul protopopesc al Dârgei, în 5 Aprilie Dumineca a 4-a a Paresimelor a fost introdus de Prea On. domn protopop tractual.

La 8 oare a. m. am ajuns de cătră Csáki-Gorbó în capul comunei unde poporul acestei parohii în masă compactă, bătrâni,

bărbați, juni, tineri, muieri cu copilașii pe mână și copii, cu un cuvânt, tot poporul cu prapori, cu cântări: „Impărate ceresc.” ne veniră spre întâmpinare și formând cordon, bravul docent local dl Nicolae Radu cu o vorbire frumoasă exprimă bucuria poporului și exprimă în cuvinte foarte calde mulțumită acestui popor față de Exelenția Sa și Prea Ven. Conzitor, că în fine le-a plinit dorința lor cea mai arzătoare, dându-le preot spre marea lor mulțumire. Li dorește noului preot, viață îndelungată, ani Nestoriani ca să conducă naia lui Hristos la portul dorit.

Apoi păsete înainte subnotarul acestei comune, ca reprezentantele administrației, și asemenea li dorește în limbă românească să-i ajute bunul Dumnezeu, că între marginile legii patriei și a bisericii să-și pască turma lui încredințată, ferindu-o de lupi răpitori, în pace, în unire și bună înțelegere respectând legile și pe superiorii săi, până la adânci bătrânețe. — Cornel Marcu noul preot le răspunde în terminii cei mai călduroși. — Cu lacrimi zice: „nu v'am adus aur și argint, ci v'am adus o inimă caldă, care va bate totdeauna pentru voi și bunăstarea voastră. — Mă voi ruga la altarul Domnului pentru voi, și voi cere, ca darul lui Dumnezeu să se reverse asupra întreg poporului în chip de roană cerească.”

În ordinea cea mai frumoasă, cu cântarea Doxologiei, între sunete de clopote am mers cu toții la sfânta biserică. — În ușa bisericii Vasile Prodan, proprietar din loc cu o vorbire foarte potrivită, cu cuvinte alese românești, ca unul, care a locuit și în România timp îndelungat ne-a bineventat de nou în numele poporului pe toți și arătându-i calea conducătoare — și ușa sf. Maice bisericii, li dorește noului preot, ca intrarea lui să-i fie în ceas bun cu noroc. Li dorește viață pacinică, iubire și bună înțelegere familiară, ca nici când se nu între măhnit și supărat de vifoare familiare pe aceasta ușe.

Intrând în sfânta biserică, s'au început serviciul divin cu utrenia de P. On. Domn protopop și preotul nou, între cântările înălțătoare a cantorilor din loc și a celor din Csáki-Gorbó, cari toți sunt demni de laudă, pentru glasul și esecutarea sfintelor cântări.

După sfânta evanghelie P. On. D. protopop punând pe noul preot în fața poporului, prin o cuvântare caldă și foarte măduoasă îl prezintă și dând cetire decretului de datul și numărul mai sus, îl recomandă în iubirea poporului, totodată accentuând buna înțelegere, pacea și unirea dintre preot și popor, la care toți erump în: „Să trăiască noul nostru preot!”

Iea cuvântul apoi noul introdus preot, și într'o vorbire elocuentă arată scopulvenirei lui la ei, arată datorințele unui preot față de popor și a poporului față de preot, și încheie cu cuvintele: „eu voin fi tuturor toate ca pe toți să-i dobândesc.” — după cari involuntar cu lacrimi de bucurie în ochi, de nou strigă: „Să trăiască preotul nostru!”

Terminându-se sfânta misă ne-am întrunit la masa ospitală aranjată de domnii: Nicolae Radu, docent și Vasile Prodan proprietar, în școala locală, unde am primit dejunul servit de Doamna învățătoare.

Prea On. Domn protopop conchiamă adunarea poporului și senatului și cu tactica și prudința-i recunoscută, isprăvește toate agendele zilei.

La 2 oare suntem invitați de senatul bisericesc la banchetul aranjat în locuința curatorului prim Nicolae Petran cu concursul senatului, aci am petrecut până seara.

Seara la 6 oare abia putându-ne despărți de dragostea poporului acesteia parohii, între strigăte: „Să trăiască toți domnii noștri!“ Am părăsit aceasta comună de Dumnezeu binecuvântată.

V. V.

La chestiunea școalelor.

Marca, 31 Martie.

Ideile espuse în primul din Nr. 11—1908 al „Unirii.“ „La acțiunea de salvare a școalelor noastre,“ merită toată lauda și admirațiunea. Dar pentru ce acel articol e subscris cu pseudonimul P+R, nefiind în acela nici umbră de polemică pentru autorul nu a voit să se știe cine este? Dl corespondent expune 13 puncte, — număr nenorocos — dintre cari fiecare cuprinde idei mărețe și sublime, și cari unde s'ar pune în praxă, — barem și numai în parte din acelea, — nu numai s'ar salva școalele, fără s'ar putea zidi și repara biserici și școale și alte multe institute culturale. Comunele în cari s'ar exercită punctele acestea, ar ajunge cu pași repezi la gradul cel mai înalt al culturii și a înfloririi și în acelea ar domni o perfectă armonie și deplină fericire. S'ar restitui etatea de aur din poveste, ce o descrie Ovidiu zicând: Sponte sua sine lege, fidem rectumque colebat. Aceasta e ziua dreptății, carea în etatea de fier, a părăsit pământul viciat de fărâdelegi, s'ar reintoarce voioasă înapoi și Dreptatea și pacea s'ar sărută. Fiecare din punctele acestea recere iubire, bunăvoință, curaj, jertfă și abnegațiune, și unde acestea ar domni, de acolo s'ar depărta ura, pisma, mânia, asuprirea, certele, netelegerile și tulburarea, eră egoismul, acest dușman puternic al binelui comun, s'ar stânga cu totul, va se zică oamenii ar ajunge la perfecțiune, la care de altcum suntem datori se țintim.

Singura concluziunea din punctul 10 ar produce un rezultat grandios: „Când cu toții ne-am abținea dela beuturi și fumat, în chipul aceta dela toți românii s'ar realiza un câștig de cel puțin 20 milioane într'un singur an.“ Hic Rhodus, hic salta! Cu 20 milioane coroane s'ar putea susține 10,000 de școale, — sigur, că în toată provincia metropolitană, nu sunt atâtea școli. Bine zice, dl corespondent, că aceasta ar fi o adevărată jertfă. Da, ar fi o jertfă, care ar pretinde o încordată abnegațiune și mortificațiune până la eroism; de acestea însă, fiii veacului acestuia se înfioară, ca și cei vechi de „horror vacui.“

Voiește și vei putea zice proverbiul, dar voința în cazul de față, ar produce neplăceri, dureri tortură și suferință.

Fumatul și beutura se consideră de un „malum necessarium.“ „sunt patimi, cari folosite cu moderațiune, nu știu în favorul sau defavorul nostru este, că nu sunt oprite prin nici o lege; și dacă cineva dedat cu acestea patimi, și dacă de voie bună s'ar putea reține de ele, cu tot dreptul s'ar putea numi erou. Cine este acela, ca să-l laudăm pe el?

Afirm și susțin, cumcă în multe comune, dacă s'ar reține cu toții numai dela beuturile spirituoase, proventul acesta anuam, ar fi mai mult decât destul, spre acoperirea tuturor lipselor bisericești și școlare.

Aceasta ar fi o idee sublimă și măreață, cine însă ar avea cutezarea, că aceasta dorință pie, să o propună și să o recomande poporului spre primire, și dacă totuși s'ar încerca cineva se o facă, obținere-ar mai favoritor rezultat, decât în cel mai bun caz o ironică nepăsare, dacă nu chiar răs și dispreț.

Acestea dară sunt niște jertfe mari și grele, — dar și cu jertfe mai mici s'ar putea ajunge la scopul numit. Dacă într'o comună sunt 100 de familii, și se presupunem, că acestea s'ar învoi între sine, se deie fiecare din averea sa 2%. Acestea familii s'ar împărți în 5 clase. În clasa I ar fi 10 inși având fiecare avere de 10,000 coroane. În a doua: 20 inși cu câte 8000, în a treia 40, cu 6000, în a 4-a 20: cu 4000, iar în clasa a 5-a 10 inși cu 2000 și acuma cine ar binevoi se facă comput s'ar convinge, că în ast mod cu bagatelul de 2% s'ar câștiga un rezultat de 12,000 coroane. Des, ubi consistam, coelum terramque movebo. — a zis Arhimedes. — Să se pună numai în praxă punctele numite și vom face minuni.

Cine însă e convins din experiența, cu câtă greutate se pot repara și încasa 600 coroane, pentru susținerea școalei din care cei de clasa I. solvesc 7 coroane, cine știe cu cât chin și vai cu câte murmurări amenințări și chiar blasteme — dorind fiecare a fi pus în clasa mai de jos se poate încasa aceasta sumă, acela n'are nici un gust se le facă propunerea se presteze ofertul bagatel de 2% din averea lor.

Dacă articolul dlui corespondent lasă ceva de dorit: ar fi; se binevoiască a spune, cari dintre cele 13 puncte și în cari comune și cu ce rezultat se duc în deplinire? că văzând alții exemplele cele bune, se fie silii a exclama cu sfântul Augustin: Si potuerunt hi et haec, quare non tu Augustine?!

I. P.

MAI NOU.

Atentatul din Lemberg.

— Dela corespondentul „Unirii.“ —

La Lemberg, Duminecă în 12 Aprilie la două oare, fu comisă o crimă enormă în contra prea meritatului și dreptului Guvernator al Galiciiei, Contelui Andreiu de Potocki.

Un rutean, Siczynski, admis la audiență particulară, cu o întreită descărcătură de Browning a pus capăt zilelor prea înaltului dregător al Țării. Auzind descărcăturile, pe loc au intrat portierul și unii domni prezenți în palat și văzând pe Guvernatorul, lovit greu în tâmplă, căzând în sângele său. Guvernatorul, conștiu încă, a cerut imediat ajutorul preotului. Indată veni medicul prof. Ziembiecki și alți doi medici profesori cu ajutorul cerut. Apoi mai sosi și soția și copiii, și alți bărbați distinși, între

cari Vice-Guvernatorul Galiciiei, Ioan Lidl, bunul metropolit latin, arhiepiscopul I. Bilczewski, cu sufragantul său, I. Bandurski.

Impărtășit cu sf taine, Guvernatorul a mai decia orul unele lucruri testamentare.

După o oară, fiind zădarnice toate încercările medicilor, începă agonia, durând peste o oară. În convulsiuni și dureri nespuse și-a dat Guvernatorul nobilul său suflet în mâinile Creatorului, pronunțând încă cuvintele: Dați de știre prin telefon Impăratului, că I-am servit cu credință: mor pe câmpul activității.

Criminalul Siczynski este academiician la facultatea de filosofie, în anul III, fiul repausatului preot Niculae, fost deputat; membru al partidului social-democratic ruten și avu de frate pe Mscislav, academic radical și revoluționar, care după turburările ultime la universitatea din Lemberg, judecat la Viena, s'a sinucis nu de mult.

M. S. Impăratul, Țara întreagă și nobila familie a repausatului — cu toții simțim o jale și durere adâncă atât pentru pierderea acestui bărbat drept, cât mai ales pentru groaznică crimă și fără-delege comisă față de un om nevinovat.

R. I. P.

Cluj Concurs.

pentru 12 stipendii, 6 de câte 700 coroane și 6 de câte 800 coroane: pentru a să specializa în toți ramii economiei raționale și câteva industrii din patrie.

CONDIȚIUNILE SUNT:

1. Concurentul are să fie pedagog absolut din anul școlar trecut cu examen de calificațiune ori pedagog din cursul 3-lea la ori care pedagogie română din patrie, dovedindu-și sporul eminent cu copii autentice fără timbru din partea ori-cărui oficiu parohial ori director dela pedagogia respectivă.

2. Concurentul are să cunoască în vorbire și scris perfect limba română și ungurească, să știe în câtva limba germană și să producă atestate asemenea autentice cu calculul eminent din studiile sale gimnaziale.

3. Concurentul are să fie cel mult de 22 de ani, neînsurat, sănătos, simpatic la față cu privire ageră, trup mlădios și vâinos pentru strapă; să fie cuprinzător, deschis la fire, cu graiu sonor plăcut și să aibă darul vorbirii cuceritoare; să fie din fire moral, religios și cu o iubire extraordinară către popor și biserică; să aibă caracter ferm, energic și spirit întreprinzător, logică sănătoasă și o cugetare de sine stătătoare.

4. Concurentul are să dea o obligațiune formală, scrisă și subscrisă de cu mâna proprie, întărită de părinți ori tutorul său, cumcă îndată după absolvirea studiilor sale în cutare ram de economie ori careva industrie din patrie, se va aplica ca oficial-

la banca „Industria“ și va servi un an de probă cu 100 cor. lunar, spese de drum și ceva proviziune dela operațiunile de bancă economice; iar în duminică și sărbători va face propagandă economică prescrisă în §. 46 din statutele băncii „Industria“, regulamente ori statorită de direcțiune, va servi propaganda „reuniunii a 2. de înmormântare din Deva“ și filiele sale, având o proviziune statorită din venitele, ce le face fiește carele reuniunii; întru cât banca „Industria“ se va înțelege și cu alți factori, pentru a plasa pe toți învățătorii la aceeași misiune economică, concurentul e deobligat — pe lângă aceleași condițiuni — să se aplice și la alți factori aliați în vederea aceleiași propagande economice.

5. Concurentul trebuie să aibă voce bună de cântat, să fie versat în ritualele bisericesti și să cunoască bine notele, pentru a putea eventual învăța cântările bisericesti ori să poată conduce un cor cu 4 voci.

6. Pe timpul feriiilor fiecare concurent e îndatorat, pe lângă spese de drum, să ajute formarea de filii noue ori controla filiilor înființate a reuniunii amintite spre a să introducă în propagandă reuniunii ori a băncii „Industria“ și înainte de a-și fi terminat studiile e îndatorat a țineă popoului prelegeri practice din deosebitii rami ai economiei raționale: pentru a stărni dragoste și interes față de problemele noastre.

Cererile scrise și subscrise cu mâna proprie a fiecărui concurent sunt a să trimită la adresa direcțiunii băncii „Industria“ până în 30 Aprilie n. 1908, carea examinându-le, le va așterne deosebitelor consistoare, asociațiunii și altor factori, cari vor da stpendiile.

Deva, 18/31 Martie 1908.

August A. Nicoară,
directorul bancii „Industria.“

Apel către publicul românesc!

P. T. D. Venitul curat dela broșurele mele ce le-am pus în vânzare „Prospectul“ cu 2 cor. și „Regulamentul“ de teatru cu 1 coroană, l-am oferit întreg pe seama Tovărășiei teatrale de aci carea chiar acum edifică un teatru popular cu trei rânduri de loje și o galerie unde încap peste 200 spectatori.

Teatrul e ajuns deja sub acoperemânt, dar până la deplina lui gătire se recer încă multe spese.

De aceea sum prea încredințat că nu Vă ve-ți supăra pentru că îndrăznesc de a Vă aduce aminte ca se trimită-ți și Dvoastră prețul broșurei ce a-ți binevoit a primi, căci acum are Tovărășia noastră teatrală mai mare trebuință de ajutor banal.

După înangurarea teatrului am să public o dare de samă amănunțită despre toate speșele și venitele clădirii pe cum și fotografia teatrului, atât a interiorului cât și a exteriorului.

Tot odată vă rog de a propaga în cercul cunoșcutilor D-voastre lățirea acestor broșuri pentru care bunăvoință anticipativă vă mulțumesc.

Cu deosebită stimă
Ioan Bocu,
preot în Șoimuș.

Noutăți.

Intru mărirea lui Dumnezeu: Teodor Covaciu, econom locuitor în Sârbi (Com. Sătmar) a dăruit sfintei biserici din loc un rând de odăjdii bisericesti în preț de 100 cor. și un luster de bronz aurit bogat pentru 18 lumini în preț de 300 coroane. Binecuvântarea lusterului s'a săvârșit în ziua de Anul nou din încredințarea dlui protopop districtual prin preotul local. Pentru jertfa adusă să-i răsplătească Dumnezeu în belșug, milostivei inimi să-i dea bucurie, iar nobilul său suflet mângâiere și fericire.

Curatorul bisericesc și pe aceasta cale mulțumește donatorului pentru darurile cu cari ne-a împodobit biserica, dorindu-i viață lungă și fericită și întregii sale familii ca să-și poată vedea urmașii desfășându-se în belșugul roadelor câștigate din truda muncii bunilor lor moși. Sârbi, la 17 Ianuarie 1908. Vasile Pop, preot gr.-cat. George Cionca, curator.

Din Arhidieceză. După moartea protopopului Treiscaunelor, Ioan Solmay, oficiul protopopesco i-s'a încredințat interimar lui Artemiu Boer, parohul Casonului mare. Petru Raica, administrator parohial în Cetea, a fost denumit de administrator parohial la Stana (tr. Cluj).

Eymen. *Veturia Péter* din Petea și *Vasilii Bungărdean*, teolog din Fiscuț își serbează cununia în 3 Mai n. în Petea.

Promovare. În 10 April Dr. Cornel Rusu, a depus cu succes cenzura de avocat înaintea tablei din Marosvásárhely. Felicitările noastre!

Petreceri. Din incidentul adunării generale a despărțământului Mediaș—Ibașfalău a „Reuniunii învățătorilor din arhidieceză, aranjează Marți a treia zi de ss. Paști (28 Aprilie st. n. 1908), în sala cea mare dela hotel „Strugur—Traube“ în Mediaș, o aleasă *Producțiune teatrală* urmată de dans.

Precauțiunea asigură viitorul. Epidemiei de tifus din Sibiu a căzut jertfă R. U. în vârstă de 27 de ani. Solvise numai coroane 45.— la cassa băncii „Transilvania“ iar aceasta a plătit coroane 1000.— capital erezilor.

Necrolog. † Vasile Popescu, preot defic. și v.-protopop onor. după o viață plină de lupte și după un morb îndelungat și grele suferințe a adormit în Domnul în Turda la 12 Aprilie n. 6 oare dem. în anul 75-lea al vieții, 44-lea al fericitei căsătorii și 51-lea al proției sale provăzut cu Sf. sacrameente ale muribunzilor. Trimitem condolențele noastre familiei repausatului.

— † Ioan Racoțian, paroh gr.-cat. în Ibănești după un morb scurt, împărțășit cu Sf. Taine ale muribunzilor și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului Vineri în 10 April n. 6 oare seara, în anul 76 al etății și 52 al preoției și căsătoriei.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

D. Ilea. — Înțelegem justa D-tale indignare și condamnăm, și noi astfel de apariții bolnave cari dovedesc o totală lipsă de simț moral. — În discuții însă nu ne putem dimitte.

Școlălele noastre (I. T. Bersova) nu se poate publica pentru motivul, că articolul e scris în termeni prea aspri și n-am voi să Vă încurcăm în neplăceri cu procuratura.

Cel ce dorește să aibă

RACHIE

— ieftină, —

FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul

Radovan Popovits, în Ujvidék,

— CARTEA —

din care poate învăța cum să facă toate rachiturile și cum să manipuleze vinurile.

Prețul acestei cărți e 6 cor.

Tot așa vând materialul necesar cu praf cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 cor.

(12) 3—10

Să primește în farmacia dlui **CORNEL DEMETER, din Orăștie (Szászváros), un practicant cu VI cl. gimnaziale.**

Nr. 42 - 1908.

Publicare de licitațiune.

Pentru darea în întreprindere de edificare din nou a Bisericii parohiale gr.-cat. din Archiud (Mezőerked, u. p. Teke), în urma actelor aprobate și a concesiunii esoperate dela Preaven. Consistor Mitropolitan din Blaj cu datul 14 Martie 1908 Nr. 1135, prin aceasta să publică concurs de licitațiune minuendă, care se va ține la fața locului în Archiud în ziua de Sângeorgiu în 6 Maiu n. la 10 oare a. m. cu prețul de strigare statorit în suma de 19,785 cor. 72 fl.

Doritori de a lua în întreprindere acest lucru, să binevoiască a să prezentă pe termenul prețuit la oficiul parohial și a depus cauțiunea prescrisă de 10 %. În cât ai încurge și oferte închise, autorii lor au să declare în scris cumcă cunosc planul, preliminarul și condițiunile de edificare, cari până la termenul statorit să pot vedea ori când la oficiul parohial.

Curatorul bisericesc își rezervă dreptul de a declara de întreprinzător fără conșiderare la ofert pe acela care i-să va părea mai solid și mai recomandabil între întreprinzători.

În numele coratoratului bisericesc greco-catolic.

Archiud, la 9 April 1908.

Ioan Macavel,
preot gr.-cat.

Cegorian Samsen,
corator primar.

(14) 1—2

Partea literară.

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero

de

Felix Nabor.

(Continuare)

14

Capitulul XI.

Leul cezarc.

Sfetnicii împăratului uriau pe Agrippina: Seneca pentru cruzimea ei; Burrus, ca soldat cinstit, uria orice domnie femeiască; Tigellinus în fine o uria, pentru că ea totdeauna îi întrezărea intrigile sale și adeseori i-le zădărnicea. Agrippina cu pofta ei nesăturată de a domni le eră peste tot locul în cale. Astfel la Curte domnea o luptă continuă, carea, ce e drept, se purtă în ascuns, dar chiar prin aceea eră mai îndârjită.

În timpul din urmă Agrippina, cu toată prudența ei, se dete de gol: ea adună în jurul său pe toți nemulțumiții nobilimei și le spuse apriat, că ea ar dori ca să răstoarne pe sfetnicii împăratului. Senatorii și cavalerii i-au promis, în timpul când erau beți, că-i vor stă într'ajutor, însă n'au fost în stare să se rețină, a nu flecări. Secretul a fost tradat, și sfetnicii împăratului s'au folosit de ocaziune, spre a lucra. Convenirile ce se țineau la Agrippina, Tigellinus le declară de conjurațiune contra vieții și tronului împăratului. Pentru ce se țineau acelea adunări totdeauna cu ușile încuiate? Asta e suspect! Și ce caută împărăteasa la Rubelius Plautus: el este un descendent de alni Augustus. Asta e periculos!

Rubelius Plautus este un cap slab și un cap prost: și aceasta e încă și mai periculos! Pentru că Agrippina ar vrea să-l ridice pe tron și printr'insul se domnească!

Astfel de svonuri răspânda Tigellinus! Și uite: i-se dădea crezământ!

Împăratul ședea la cină. Sfetnicii lui erau adunați în jurul său. Cu toții deja au gustat binișor din beutură. Împăratul mai mult decât toți. Seneca eră tăcut. Burrus și Tigellinus se prefăceau, ca și când ei ar fi mai beți decât împăratul. Ei știau, că după masă avea se urmeze ceva, ce va răsturna pe cea urgisită.

Nero ridică ceașca cea de aur — el chiar cântase ochii albaștri ai amantei sale: „Pe Eros și Aphrodite: ea are ochii cei mai frumoși din lume! Dacă nu jurați că e așa, pun se vă restignească!”

„Jurăm!” strigară oaspeții răzând.

Nero duse ceașca la gură, ca s'o golească. În momentul acela năvăli în odaie Paris, favoritul lui Nero, și se aruncă la picioarele împăratului. „Grăbește și te mântuește!” strigă el și începă a plânge.

Ceașca cea de aur scăpă din mâna tremurătoare a împăratului; oaspeții săriră în sus spăimântați.

„Ce este?” întrebă Seneca. Împăratul nu fu în stare să vorbească nimic; eră palid ca un mort.

„O conjurație, stăpâne!” strigă Paris. „Agrippina vrea să se căsătorească cu Ru-

bellius Plantus, pentru ca să-l ridice pe tronul Cezarilor. Voesc să te răstoarne, divule!”

Se iscă un tumult infrișcat. În imperiul Cezarilor, conjurațiile nu erau lucruri rare. După ce cu toții știau că Agrippina răvnea tare mult după domnie, astfel faima aceasta pretutindeni află crezământ; Cezarul, carele deja de mult suspitionă pe mamă-sa, nu se îndoiă cătuși de puțin despre adevărul faimei, și tremură pentru viața sa. La început el plânse, că vreau se răstoarne pe un domnitor așa de bun, ca dânsul. După aceea se deșteptă într'insul natura cea de tigrul, el voiă răzbunare, răzbunare sângeroasă!

Turbat de mânie, el răsturnă mesele smânci dela unul din apropierea sa pumnalul, pentru a-l implânta cu propria sa mână în peptul mamei sale. Numai cu multă trudă îl putură reținea Seneca și Burrus. Acest din urmă promise, că va dispune îndată ca palatul Agrippinei se fie incujurat, ca ea se nu poată scăpa.

„Și eu?” strigă Nero după Burrus, carele eră gata de plecare, „pe mine mă lași fără de apărare?”

„Nu, Cezare: o legiune de a pretoranilor mei va păzi palatul tău.”

„Bine la palatul Agrippinei însă să pui două legiuni! Înaintea poporului întreg, pe treptele Capitolului, voi lăsa să-i taie capul, dacă ea se va dovedi de vinovată.”

În ziua următoare Seneca și Burrus ridicară acuză, la șenat, în contra Agrippinei. Însă deși curtea cu jurați eră compusă numai din inimi de ai ei, împărăteasa s'a găsit nevinovată și a fost liberată.

Nero trâmura de mânie și ură; el blăstămă pe judecători și amenință, că va pune să-i restignească pe toți. Sentința însă n'o pută răsturna.

După ce s'a mai potolit, îmbracă haine de sărbătoare și merse cu ulaiu jos la Cura Iulia, unde s'au ținut pertractările, și conduse pe mamă-sa în triumf la palat, în timp ce o încărcă cu gugulituri și se jură pe toți zăii, că el dela început a ținut-o de nevinovată.

Din ziua aceea ruptura dintre Nero și mamă-sa a fost completă și el așteptă numai o ocaziune binevenită, pentru a o depărta din Roma și a o trimite în ezil.

Ura sa creștea mereu, și grija pentru viața sa și pentru tronul său nu-i mai dădea odihnă. El vedeă în mamă-sa un strigoil infrișcat, carele îl amenința ziua și noaptea. El o incunjuță, unde numai putea, și astfel întâlnirile lor deveneau tot mai rari, pânăce ele încetară cu totul.

Tigellinus încercă se mângăie pe împărat. Acesta însă părea desperat. „Mi-e urât de lume,” vorbi el, „ași vrea se sbor acolo, unde nu sunt oameni.”

„Lumea și-ar simți lipsa, și te-ar plânge!”

Contra acestui argument Nero nu fu în stare se reflecteze nimic. „Ce mă sfătuești se fac?”

„Se te mângăi, pentru nerecunoștința lumii, în brațele cele albe alui Sigrun! Încă

niciodată n'ai gustat o astfel de frumuseță nordică!”

Ochiul rece alui Nero se invioră. „Asta ar fi ceva nou! Ș'apoi, fără de aceea, ea își datorește încă cu comoara pentru răscumpărarea păcii. Pe Styx, mă voiu sili ca s'o incassez acum îndată.”

Ei se pregătiră se plece la palatul lui Sigrun. „Ba nu,” zise Tigellinus, „nu acum, Cezare! Brâncile cele mari ale barbarilor sunt prea periculoase.”

„E adevărat: dar cum ne scăpăm de ei?”

„Li trimitem în circ! La luptele gladiatorilor, la urlatul animalelor sălbatice, ei vor uita lumea și oamenii. Pe lebeda cea albă vei învinge-o ușor.”

Astfel s'a și întâmplat. În ziua următoare, briții au primit o invitare la jocurile din circ. Ei apărură cu toții și fură așezați printre senatori. Numai Sigrun preferă a rămânea acasă; ea ură luptele sângeroase de pe arenă; cari n'aveau alt scop, decât se servească ca distragere ieftină unei mulțime enervată și doritoare de spectacole. „Barbara” avea simț mai nobil decât Romanele cele culte.

Într'aceea Nero merse la palatul, care servea de locuință barbarilor. Salvius Otho și Tigellinus îl însoțiră. Cel dintâi venea chiar acum dela încântătoarea sa moșie la țară, unde a petrecut luna de miere cu tinăra sa soție, Poppăa Sabina. Nero îl certă, că de ce se arată așa de rar în Roma.

„O, Cezare,” strigă Otho, beat de plăcere, „cum poți pretinde, se mă smulg de lângă această femeie divină, carea pare a fi creată numai din amor și sărutări!”

„Salvius Otho,” zise acesta, „tu esagerezi, ca ori care amoretat. Dar, odată mă voi uita mai cu atențiune la Venus a ta.” Sub privirile cele lacome ale lui Nero, Otho amuți și-și băgă de vină, că a fost așa de nebun, de a tradat împăratului grațiile nevetei sale.

Plin de speranță, că va învinge, Nero intră în palat; speră, că va înduplecă cu ușurință pe Sigrun, să-i îplinească dorințele; ea eră numai o barbară!

Într'aceea Otho și Tigellinus intrară într'o ospătărie din apropiere, spre a se distra bând vin și jucând cubi. Când li-se pără, că Nero absentează prea mult, merseră și ei la palat, se vază de dânsul. Ascultând la ușă, auziră vocea lui Nero, carele părea că se rugă de Sigrun pentru un favor. Vocea sa eră plângătoare, ca la un copil.

„Pe Jupiter,” zise Tigellinus încet către soțul său, „el cerșește ca un copil, când ar avea drept, se poruncească.”

„Dragul meu, răspunse Otho, „femeile sunt, între noi zis, caprițioase ca lebedele: dacă le gădili grumazii, atunci ele sărută ori mușcă. Eu cred, că această fată face mai bucuros lucrul din urmă. Dar n'avea grije: Cezarul nostru desigur va găsi tonul adevărat, după carele ea se va da invinsă. Haide se plecăm!”

Ei merseră iarăși în ospătărie și jucară cubi pentru o butelie de vin, pe carea o perdă Otho, pentru care lucru îl mângăia Tigellinus: „Tu ai noroc în amor; voești ca

el să te părtinească și în joc? Asta ar fi prea mult!"

Barbarii urmăriră cu atențiune, un timp îndelungat, reprezentațiile din circ; le bătu însă la ochi, că împăratul, carele i-a invitat, ai cărui oaspeți erau ei, nu se afla în circ. Agnar, tinerul amic alui Sigrun, deveni preputitor, și eră tot mai neliniștit. El își aduse aminte de privirile poftitoare, pe cari le aruncă Nero asupra lui Sigrun, când aceasta a stat prima oară în fața lui, și începă a fi îngrijat. El a observat aceasta, fiindcă ochii săi erau ageriți prin gelozie. La urmă neliniștea sa crescă atât de mult, încât el își împărtăși temerea și celorlalți prietini, cari, încrezându-se în vorbele lui, hotărâră se părăsească imediat circul, fără de a așteptă sfârșitul reprezentației. Ei se depărtară în liniște, unul după altul, Agnar în frunte, fără ca se atragă asupra lor atențiunea publicului. Un ușier voia se oprească pe Agnar, acesta însă îl izbi, cu putere uriașe, de părete, încât îi părăiră oasele. În sărituri gigantice grăbi el spre palat.

Aici Nero a fost făcut pregătiri, ca nimeni se nu fie lăsat se între; Agnar însă nu luă în seamă porunca aceasta, și-și deschise drum, cu pumnul. Când intră în atrium, i-se pără, că aude un strigăt de ajutor. Se opri un moment și ascultă. Intr'adevăr, acum auzi cum se cade strigând: „Agnar... Agnar... ajutor!"

Acest strigăt îl înfăcă, pentru că el venia din gura lui Sigrun. El doboră la părete pe păzitorul, carele voia să-l oprească și năvăli în odaie. Sângele i-se închegă în vine, pentru că văzu pe Sigrun apărându-se cu puterea desperării contra îmbrătoșării lui Nero. Fața îi eră roșie, și prin haina cea sfârticată i-se zărea pielea albă ca lilia. — Agnar scoase un urlat înădușit; cu o săritură puternică fu lângă Sigrun și pumnul său pică cu putere pe capul lui Nero, încât acesta se impletici cătră părete, cu un strigăt turbat.

Scoțându-și pumnul, pe care totdeauna îl purta cu sine, năvăli asupra agresorului său; însă când văzu înaintea sa statura cea erculeană, cu ochii cei scânteitori, îi peri pofta, de a se măsura cu ursul britanic. El scoase un răsăt răgușit și strigă: „Ce ai cutezat se faci, copile? Ai pus mâna pe persoana sfințită a Imperatorului. Nu știi, că viața ta aparține leilor mei?"

Agnar nu respunse, ci îl ficsă mereu și strigă cătră prietini, cari năvăliră înăuntru: „La arme! Incuiați porțile, așazați rudele de fer și lanțurile! Leul cezariic s'a prins în propriul său laț! Acum își va primi pedeapsa pentru fapta sa blăstămată!"

Sigrun să reculesse repede din spaima ei și se depărtă, pentru a se înarma și ea. Deoarece-ce presimță, că ceasul acesta eră hotărâtor pentru soarta ei a poporului său. După timp scurt se reintoarșe; sinul ei eră încheiat în panceră de aur, pe cap îi strălucia coiful cel de argint cu arpile de lebedă, iar părul i-se rostogolea în valuri ucitoare aproape până la glesne. Având în mână o sabie scurtă, ea păși înaintea Cezarului și vorbi: „Fraților, ascultați, cu ce-l acuz pe împăratul: el a năvălit asupra mea, pentru a-mi răpi onarea, și s'ar fi folosit de forță, dacă n'ați fi sosit voi, prietini mei, spre a mă scăpa din ghiarale acestui tigru.”
(Va urmă).

Voci de presă.

„Păstorul sufetesco” în nrul său din urmă publică următoarea apreciere asupra volumelor teologice ale profesorului Semin. Dr. Vasile Suciu:

Teologia dogmatică specială.

Vol. I. de Dr. Vasile Suciu, profesor, pag. 608. Prețul 7 cor. 30 fil. — Blaj—Balázsfalva.

Aceia, cari cunoaștem mai deaproape pe profesorul de teologie Dr. Vasile Suciu, știam de mult, că muncește zi și noapte cu sirguintă de albină, studiind și adunând, acasă și prin diferite biblioteci, materialul pentru edarea unui op teologic, a cărui lipsă o simțeam cu toții. Pe lângă toate acestea, trebuie să măturisim, că edificiul cultural și științific ce l'a construit din prețiosul și bogatul material adunat și aranjat în cursul alor mai mulți ani, a întrecut și cele mai cutezate așteptări ce le-am legat de lucrarea sa.

Părintele Suciu a început să edee rezultatele studiului și a muncii sale îndelungate, în 1906. Atunci a tipărit studiul critico-teologic: Hipnotism și spiritism. În 1907 a edat 2 volume din Teologia dogmatică fundamentală: vol. I. Apologetica creștină pe 389 pag. și vol. II. Tradițiunea și Biserica pe 402 pag. Despre acestea s'a făcut bună amintire și în Nr. 2., a., c., a acestui periodic. Acum, la începutul anului 1908, a terminat tipărirea volumului I. din Teologia dogmatică specială, careia va urmă în curând și volumul II despre Sacramente și eshatologie.

Părintele Suciu în vol. I. din Teologia dogmatică specială împărțită în 2 părți mari, tractează, în partea I., despre Dumnezeu considerat în sine, iar în partea II. despre Dumnezeu considerat în relațiunile sale cătră făpturi. În partea I. are 2 tractate: 1. despre Dumnezeu-Unul (pag. 2—130), 2. despre Sfânta Treime (pag. 131—225). Partea II. cuprinde 3 tractate: 1. despre Dumnezeu-Creatorul (pag. 226—351), 2. despre Dumnezeu-Răscumpărătorul, sau despre Intruparea Domnului (pag. 351—471) și 3. despre Dumnezeu-Sfințitorul și în special despre grație (pag. 472—557). La sfârșit, are un bogat și prețios indice analitic (pag. 558 până la 606). Adaug, că subdivide în capete, acestea în articoli, iar articoli în paragrafi.

Volumul I. din Teologia dogmatică specială, cași celelalte lucrări a părintelui Suciu, îl caracterizează erudițiunea profundă, logica convingătoare, espunerea lină, neforțată, și deslegarea fericită și mulțumitoare a chestiunilor.

Păr. Suciu, în espunerea și tractarea adevărurilor, asupra cărora s'a pronunțat Biserica, e intrasigent, iar în rezolvirea obiecțiunilor și în combaterea inamicilor Bisericii, păstrează pretutindenea calmitate și obiectivitate deamnă. Impotriva acestora nu scrie cu satiră, ori dispreț, ci cu mare aparat de știință și cunoștințe. Ochiul ager al autorului vede toate și cu multă singuranță cutrieră sf. Scriptură, Tradiția, istoria, științele naturale, literatura teologică, filozofică, rital și disciplina bisericască, adunând tot ce e necesar pentru clarificarea chestiunilor. Am putea zice, că e prea minuțios chiar în analizarea materiei și în invocarea multelor dovezi, dacă cartea ar fi scrisă numai pentru școală și nu și pentru publicul mare.

Lucrarea păr. Suciu ni se prezintă, ca o lucrare independentă. Nu-i o copiere, ori o imitare servilă a vreunui op dogmatic mai recent, ci e rezultatul studiului făcut asupra izvoarelor teologice. Și tocmai în faptul acesta residă însămnătatea și valoarea ei. Autorul nu desconsideră literatura modernă teologică pe care — dă atâtea probe — o cunoaște, ci merge la izvor, din care scoate putere și viață pentru tema ce o tractează. Pe o formă cunoaște occidentul și orientul literar-teologic. Ma, câte odată — sigur intenționat — așa mult insistă pe lângă argumente luate din literatura bisericii orientale, încât ai cugeta, ca a făcut filozofia și teologia nu în Roma, ci la vre-o universitate din orient.

În tractare folosește metoda pozitiv, școlastic și polemic. Limba scrierii e literară și românească. Stilul ușor. Ortografia a Academiei. Hârtia cărții e bună. Tiparul foarte îngrijit. Abia, ici-colea, câte o eroare. Erorile mai însămnate sunt culese pe pag. 608.

Prețul scrierii, socotind mărimea și mai ales importanța ei literară, e destul de moderat.

Dec Dumnezeu, ca fiecare preot român, pentru cultivarea proprie și pentru apărarea sufletului creștin a poporului nostru, să ajungă în posesiunea acestui prețios op. Deosebit dorăsc, ca inteligența noastră laică: advocați, medici etc. să aibă aceasta lucrare în bibliotecile lor, ca nu numai să-și reamintească cunoștințele ce le-au câștigat în gimnaziu, ci să le completeze, să-și câștige convingere religioasă și în loc practicării principiilor francmazonice-liberale și ateo-democratice să lucreze în spirit creștin și să și trăiască o viață creștinească, făcându-se pilde frumoase și demne de imitat în grelele vremi, ce le trăiește biserica noastră!
(G).

Bibliografie.

A apărut:

„Păstorul sufetesco” Nr. 4 cu următorul sumar: Ioan Genț, protopop — Dum. IV-a din Post: Despre cele din urmă ale omului. Valer Opreș, teolog — Sărbătoarea „Bunavestire”: despre P. C. F. Marie. Ioan Genț — Dum. V-a din Post: Despre judecata particulară. Ioan Genț — Dum. Floriilor: Despre judecata ultimă. Ioan Genț — Vinerea Mare: Despre iad. I. G. — Invierea Domnului: Despre rai. Valer Filipan, preot — A II-a zi de Paști: Despre invigre. — Liturgica — Laurențiu Sima, preot. Bibliografie. Teologia dogmatică specială vol. I. Dr. V. Suciu, — (G). Posta redacțiunii și administrațiunii.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

p. redacție respnz.: Augustin Gruția.

Avem apetit

„Tomac sănătos, nu ne simțim rău, avem scaun regulat de când folosim pilulele laxative Rebarbara-Elsa de Feller, 6 tegule 4 cor. franco să-le comandăm dela Eugen V. Feller, Stubica, Centrală 82 (cott. Zagrab).
Elsa

Se adă de vânzare în Librăria semin din Blaj.

1. Mitropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa, schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. Prețul 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. Cestuni din dreptul și istoria bisericești românești unite, Blaj 1893. Partea I 269 pag. 8° scrisă de Dr Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 fil. Partea II 400 pag. 8° scrisă de Dr. Aug. Bunea, costă 2 cor. + 10 fil. porto.

3. Vechile Episcopii românești: a Vadului, Geoagului, Silvașului și Bălgradului Blaj 1902 8° 162 pag. Prețul 2 cor. 50 fil. pentru România 3 lei).

4. Episcopii P. P. Aron și Dionisie Novacovici. sau Istoria Românilor transilvaneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fil. (pentru România 5 lei).

5. Discursuri, Autonomia bisericească. Diverse, prețul 5 cor. (pentru România 6 lei).

6. Ierarhia Românilor din Ardeal și Ungaria, prețul 3 cor. (pentru România 4 lei).

7. Timotelu Cipariu, Panegiric, prețul 50 fil. + 10 fil. porto.

8. Mitropolitul Sava Brancovici, prețul 1 cor. 50 fil. + 10. fil. porto.

Dracul în școală.

Povestire populară.

Tradusă după Bolondea de

Augustin Paul.

Prețul 1 cor. 50 fil.

ACATISTUL MIC,

sau carte ce cuprinde în sine

rugăciuni către Preasf. Născătoare de Dumnezeu leg. 24 fil.

„Sădirea și cultivarea viei”

de

Nicolae Pop.

Prețul: 2 coroane + 20 fileri porto.

Se poate procura dela Librăria seminarială din Blaj—Balázsfalva.

Fischer & Comp Nagyenyed

—==— Pepinerie de pomi și vițe. —==—

150,000 Pomi Roditori
1.000,000 Sujete
1.000,000 Plante pentru
gard viu, de promenadă, arbori de
ornament, roze, fructe cu boabă,
coniferi etc.

1 Million altoae de viță,
vițe de vie Europeană și
Americană cu și fără rădăcină.
Specialitate:
altoae de viță pentru
desert.

30.000

pruni varietățile Bistrița și Bosnia
oltuți. Exemplare foarte frumoase.

Sub cul-
tură 120
jug. cat.

Cata-
loage
gratis.

(85) 12-12

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătorie de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timisoara-Fabric

(27) 35-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor
nouă, pe cum la turnarea de nou a clopo-
telor stricate, mai departe spre facerea de
clopote întregi armonioasă, pe lângă ga-
ranție pe mai mulți ani, provăzute cu ad-
justări de fer bătut, construite spre a le in-
toarce cu ușurință în ori ce parte, îndată
ce clopotele sunt bătute de o latură prin
aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu
deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe
ori premiate, cari sunt provăzute
în partea superioară — ca violina —
cu găuri după figura S și pentru
aceea au un ton mai intensiv, mai
limpede, mai plăcut și cu vibrarea
mai voluminoasă, decât cele de sis-
tem vechiu, așa, că un clopot pa-
tent de 327 kg. este egal în to-
nul unui clopot de 461 kg. făcut
după sistemul vechiu. Mai departe
se recomandă spre facerea scaune-
lor de fer bătut, de sine stătă-
toare, — spre preadjustarea clo-
potelor vechi cu ajustare de fer
bătut — ca și spre turnarea de
toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania”

din Sibiu

(28) 35-52

→ întemeiată la anul 1868 ←

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii),
asigurează în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune.
edifici de ori-ce fel, mobile, marini, vite, nutrațiuni și alte produse
economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul
morții și cu termen fix. asigurări de copii, de
zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală
Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a
capitalului.

Valori asigurate contra in- capitale asigurate asupra
cendiiului: vieții:
94.975.294 coroane. 9.293.195 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:
pentru despăgubiri de incendii 4,295,120.15 cor. pentru
capitale asigurate pe viață 3,760,810.21 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:
Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu
I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița
și Cluj, pe cum și dela subagenții din toate comunele
mai mari.